

ie eenige
ogeleer
e Hoog
reening
angestel
voorzien
de Theo
en één of
toren der
eze Cura
en word
ken door
der Theo
olgd. In
natorium
lentie van
ogeleeren
niet niet
ene Gene
ie binnen
n de zaak
de paus
in Grand
om voor
tot de Sy
hertelijk
lat ook de
ig tot een
evorderlijk
bloei der
n Broeder
lijk beant
ldags.
5 en opett
ig.
en worden
e broeders
wingen en
as inziden
nendenen
c. s. wor
elven, een
n van ds.
6 aldus te
die onder
eld volgens
t te stellen
erken vrij
ogeleeraar
rklaring te
2 van de
er Onder
et; met dien
r de al of
der Sia
ode alleen
gie onder
eld volgens
Formulier
et naving
wordt voor
e besluit
lezen;
gie onder
eld volgens
te stellen
en vrijheid
eraar in de
g te onder
de Statuten
erwijs aan
a dien ver
r Generale
Theologie,
als hetgeen
nieren van
t wordt ge
ver de al of
der Statuten
alleen wordt
de Lett. G.
len." en
een licht
rover wordt
r een be
le vereenigt
dat zij op
er bezwaar
rland. Ook
angenomen,
sitting met
middags.
het zingen
salm 93 en
mit Gelder
us G. van
gevaarlijde
n door zijn
gen worden
et over de
os c. s. ter
het voorstel
men aange
ontvangen
Kerken tot
ide bedrag
een hunne

toelagen); terwijl hetgeen de Vereniging voor Hooger Onderwijs aan hare Hoogeleeren meer uitkeert, hetzij aan traktement, hetzij aan pensioen, hun door de Vereniging voor Hooger Onderwijs wordt verstrekt.

Telken jare wordt één der door de Generale Synode voor de Theologische opleiding uitgezonden kerkcollecten gestort in de kas van Vereniging voor Hooger Onderwijs.

Evenzoo geschiedt met Art. 8, dat aldus luidt: Evenals de Vereniging voor Hooger Onderwijs hare zijden, houden ook de Kerken door middel van hare Curatoren toezicht op het onderwijs der Hoogeleeren in de Theologie.

Deze zijn als hoogeleeren in de Theologische Faculteit onderworpen aan de regelingen, die voor de Universiteit gelden. Indien er conflict komt tusschen de verplichtingen die de Hoogeleeren hebben als Hoogeleeren van wege de Kerken aangelegd, en die welke op hen rusten als Hoogeleeren der Theologische Faculteit, zal de Generale Synode in laatste instantie uitspraak doen.

Ook art. 9 wordt aldus aangenomen, luidende: De Kerken hebben het recht wegens afwijking in de leer of eergerijken wandel de Hoogeleeren in de Theologie te schorsen en te ontslaan. Zij doen hiervan in een gemotiveerd schrijven mededeeling aan de Directoren van de Vereniging voor Hooger Onderwijs, die zich verbinden deze schorsing en dit ontslag voor deze Hoogeleeren ook hunszijds te doen gelden.

De Kerken oefenen dit recht van schorsing uit door middel van hare Curatoren; maar het definitief ontslag kan alleen gegeven worden door de Generale Synode.

Indien de geschorte in appel komt, gaat de schorsing niet in, totdat de Provinciale Synode, onder welke hij ressorteert, heeft beslist.

Art. 10 lukt eenige bespreking uit en wordt daarna evenzoo ongewijzigd vastgesteld als volgt:

De Curatoren der Kerken en de Directoren der Vrije Universiteit hebben het recht, na overleg en in overeenstemming met elkander, eenen Hoogeleeraar, die ongeschikt blijkt voor het onderwijs of de opleiding, op non activiteit te stellen, mits met toekenning van het in artikel 7 genoemde pensioen als vastgesteld. Indien deze overeenstemming niet verkregen wordt, beslist de Generale Synode.

Op gelijke wijze wordt art. 11 aangenomen. Het luidt:

De Hoogeleeren geven les in de vakken, door de Curatoren der Kerken en de Directoren en de Curatoren der Vrije Universiteit, in overleg met elkander, hun bij hunne benoeming opgedragen, behoudens de wijzigingen, die daarin later met hun eigen goedvinden worden aangebracht, terwijl zij daarbij voorts zich houden aan de Series Lectionum, door de Curatoren der Vrije Universiteit vastgesteld.

Evenzoo, na korte toelichting, art. 12, dat aldus luidt:

Tot de theologische colleges worden na afgeleid propaedeutisch examen alleen zulke studenten toegelaten, die een goed getuigenis aangaande behoudens en leven overleggen.

In geval iemand aan laatstgenoemde voorwaarde niet voldoet, wordt over zijne toelating door de Hoogeleeren in de Theologie beslist.

Art. 13, in beide voorstellen gelijklopend, wordt zonder hoofdlijke stemming aangenomen: De Hoogeleeren in de Theologie zijn verplicht toezicht te houden op leer en leven der theologische studenten.

Art. 14 lukt slechts weinig bespreking uit, tot verduidelijking van de bedoeling, en wordt daarna onveranderd aangenomen. Het luidt:

De Vereniging voor Hooger Onderwijs verbindt zich, van de Overheid in het geheel geen subsidie of voorwaarde te aanvaarden voor de Theologische Faculteit of voor hare Hoogeleeren, en ook voor de Universiteit in het algemeen geen voorwaarde te aanvaarden, die het bij dit contract aan de Gereformeerde Kerken toegekende zeggenschap over de Theologische Faculteit ook maar eenigzins in gevaar zouden brengen.

Art. 15 blijkt meer gedachtenwisseling te wekken, met het oog op de daarin gelegen moeilijkheid. In den loop der discussie wordt in het artikel door de voorstellers Bayneck e.s. nog een wijziging gebracht. Dr. van Goot dient nog een amendement in, tot algeheele wijziging der woorden, waarin de moeilijkheid schuilt. Dit amendement wordt bij hoofdlijke stemming verworpen. Daarna wordt het artikel aangenomen als volgt:

Van wege de Kerken worden tien Curatoren benoemd. Deze benoeming geschiedt door de Generale Synode, in dier voege, dat er rekening wordt gehouden met de tweeledig opvatting, die in de kerken gevonden wordt omtrent de opleiding tot den dienst des woords, en de eenheid van deze Curatoren benoemd wordt uit hen die gestudeerd hebben aan de Theologische School, en de andere helft uit hen die hunne opleiding verkregen aan een der universiteiten hier te lande.

Art. 16, in beide voorstellen gelijklopend, wordt onder hoofdlijke stemming aldus vastgesteld:

De kosten, verbonden aan de vereniging van de Theologische School en de Theologische Faculteit, eventueel ook de kosten van een daardoor noodige verplaatsing van de Vrije Universiteit, zullen voor de helft gedragen worden door de Kerken, met dien verstande, dat indien een nieuw gebouw moet worden ingericht, van de kosten hiervoor zal worden afgetrokken de som, die het thans in gebruik zijnde gebouw der Vrije Universiteit bij verkoop opbrengt. De Vereniging geeft voor de ontvangst van de aldus door de Kerken betaalde aandeel in de kosten een hypothecaire schuldbekentenis aan de Kerken; en verplicht zich, indien het contract met de Kerken verbroken wordt, deze som binnen één jaar te restitueeren. Bij deze te restitueeren som zullen echter niet in rekening gebracht worden de kosten, aan de verbuizing der Hoogeleeren verbonden.

Voorts zal door de Generale Synode in overleg met de Vereniging voor Hooger Onderwijs worden vastgesteld, welk aandeel door de Kerken zal betaald worden in de kosten, aan onderhoud der gebouwen enz. verbonden.

Zonder discussie wordt art. 17 aldus vastgesteld:

Het contract van de Kerken met de Directoren der Vereniging voor Hooger Onderwijs wordt aangegaan voor onbepaalde tijd, met dien verstande, dat het van weerszijden opzegbaar zal zijn, mits hiervan één jaar van tevoren kennis gegeven worde.

Bij Art. 18 komt een amendement ter tafel, om de aangelegenheid, daarin besproken, n.l. de plaats der vestiging van de vereenigde scholen, niet nu te beslissen, maar te stellen in handen van daartoe te machtigen Deputaten. Na bespreking wordt de beslissing over dit art. tot later uitgesteld.

De slotbepaling wordt aangenomen zonder hoofdlijke stemming, als volgt:

Besluit in verband met het contract.

Daar de Vereniging der Theologische School en der Theologische Faculteit der Vrije Universiteit tot onmiddellijk gevolg heeft de losmaking van het Gymnasium (tot hertoe aan de Theologische School verbonden) van de Kerken, behorende de Kerken dadelijk maatregelen te nemen, om bedoeld Gymnasium aan een Vereeniging over te doen, met bevestiging van de verkregen rechten der Leeraren, thans aan dat Gymnasium verbonden.

De eindstemming wordt nu verdaagd, terwijl tevens wordt besloten geen namiddagzitting te houden, met het oog op nog te houden samensprekingen.

De Praeses sluit daarna de zitting en Prof. Rutgers gaat in dankzegging voor.

Officiële Berichten.

26 Aug. was voor de Geref. Kerk van Sloterdijk een dag van verheuging, van dankzegging en van heilbode.

Zij vierde met haar geliefden herder en leeraar Dr. W. F. A. Winckel in het vergrootte Kerkgebouw diens 25 jarige ambtsbediening.

Een kostbaar hulde blijk door de gemeente bijgebracht, en een allerliefst aandenken door de catechisten met keur van bloemstukken werden Z. Eerw. aangeboden.

Zang, toespraken in proza en poëzie toonden in de verscheidenheid een lieflijke eenheid. Hetwelk werd besloten door een schoone improvisatie, tusschen van gloed en leven, voor den feestvierenden leeraar.

We hebben een voorproef gehad van wat ons Zondag e. k. wacht, daar zijn Wel. Eerw. alsdan in de morgengodsdienst oefening de gedachtenisrede hoopt uit te spreken.

Saterdag, 28 Aug. 1902.

Buitenland.

Duitschland. Uit de acten der Fransch-Geref. kerk te Hamburg.

De Fransch-Geref. kerk te Hamburg was in staat om haar archief ongeschonden te bewaren. Nu en dan werd het een en ander daarin medegedeeld. De Ref. Kerkensetelling wil daarin niet achterblijven en liet daarom een artikel in hare kolommen drukken, waaruit blijkt welk een strijd die kerk in de laatste twee eeuwen gehad heeft, en hoe zij hare taak heeft zoeken te volbrengen. Het komt ons niet ondienigst voor, den quintsens van dit artikel onzen lezers voor te leggen.

De Gereformeerden konden eerst in het midden van de 17de eeuw de vrijheid verwerven om openlijk hunne Godsdienst oefeningen te houden. Door bemiddeling van Frederik den Groote werd het hun vergund ten huize van den Pruisischen minister-resident ongesteld te vergaderen. De overheid van Hamburg liet zich ook niets aan de verzorging van de armen der Fransche Gereformeerden gelegen liggen; daarom moest de kerkeraad alleen daarvoor zorg dragen.

Hoe de kerkeraad dit deed, blijkt uit verschillende akten. Zou deed in 1732 de kerkeraad een knaap bij een priuikenmaker zeven jaar lang in de leer. In 1719 besteedde hij een wees bij een costuumaanster uit. De leeftijd zou zes jaren duren. In 1731 werd een knaap bij een chirurgijn in de leer gedaan. De leeftijd zou echter slechts drie jaren duren, en in dien tijd moest de Chirurg hem als een goed huishouder goed behandelen en hem zijn kunst, voorzover hij die verstand, leeren zonder iets voor hem verborgen te houden.

In 1696 werd aan de ouderlingen en predikanten der gemeente te kennen gegeven, dat zij hunne godsdienst oefeningen, die men een tijdlang oogluikend had toegelaten, moesten opgeven en evenals de andere Geref. meenden buiten de stad in de daarvoor bestee, de kerken behoorden te houden.

Deze behandeling in het nieuwe vaderland was voor de Fransche refuigijs geen beletsel om hinnen broederen, die in Frankrijk waren achtergebleven, en hunne geloofsgenooten di. op de galeien van Duinkerken, Toulon, Marseille en in de gevangnissen smachten, krachtig te steunen.

In een schrijven uit Duinkerken van den 25sten Februari 1712 wordt de gemeente gedankt voor de toezending van 370 livres, waar aan de mededeeling gepaard wordt, dat het getal getrouwen nog slechts 23 bedraagt, die allen door de genade Gods volharden zonder te murmureeren.

Een ander schrijven uit Marseille, waarin geinkt wordt voor ontvangen geld, doet zien in welk een nameelooze ellende de Fransch-Gereformeerden te die plaats gedwongen waren.

Zij, die uit Frankrijk naar Duitschland konden vluchten, werden door de broeders ontvangen en gesteund en van een reispas voorzien, waardoor zij aan de andere gemeenten die zij op hun reis vonden, werden aanbevolen. Deze manier van voorlichten paste niet alleen toe op de landgenooten die van Duitschland kwamen gevloden, maar ook op andere personen van Gereformeerde belijdenis, die voor hun handwerk op reis waren.

Hoe vijandig men van Lutherische zijde tegen de Gereformeerden gezind was, blijkt uit het feit, dat zij, om stilzwijgend geduld te worden, de overheid moesten omkopen.

Uit de akte blijkt het bijv., dat men bij het begraven van gemeentelieden foelen aan de staatsambtenaren gaf. Toen de Fransche predikant Gerard stierf, kreeg een der burgemeesters een douceur van 12 schilling en een ander van 14 schilling. Uit alles blijkt, dat de financiële toestand der gemeente zeer goed moet geweest zijn. Immers zij stuurde de broeders in Frankrijk, zorgde voor haar eigene aamen, en toen bovengenoemde predikant stierf, kon zij voor dien begrafenis een som van 700 uitgeven.

In menig opzicht mag de Hamburgsche Fransch Gereformeerde gemeente uit de 17de en 18de eeuw voor een voorbeeld gehouden worden. Het is ons niet bekend, of zij tegenwoordig nog de banier harer belijdenis omhoog houdt.

Engeland. De Wesleyaansche conferentie.

Deze vergadering had dit jaar te beslissen of Dr. Agar Beet als professor aan de Theologische School te Richmond, al dan niet zou gehandhaafd worden. Een aanklacht was toch tegen genoemden doctor door den predikant John Wilson ingebracht, waarin hem werd ten laste gelegd, dat hij in zijn boek: „De onsterfelijkheid der ziel: Een Protest.“ meeningen had verkondigd, die in strijd zijn met de belijdenis der Methodistische kerk. De zaak werd in handen gesteld eener commissie, die na een

onderzoek van twee dagen, het volgende als resultaat van haar onderzoek aan de vergadering voorlegde. Dr. Beet verwerpt de leeringen, die men gewoonlijk die der vernietiging, der voorwaardelijke onsterfelijkheid, wederherstelting aller dingen enz. noemt. Daarentegen leert hij, dat ofschoon de Heilige Schriften leeren, dat alle zielen den dood zullen overleven gedurende eene periode, waarvoor geen grens kan worden vastgesteld, en dat er een laatste, hooploze en finale straf zal komen over den onboetvaardigen, zij het essentiële voortleven der ziel evenmin leeren als ontkennen, en dat terwijl de Schriften geen grond geven voor de hoop, dat de smarten der verlorenen ooit zullen ophouden, zij niet hare eindeloze voortdurende ronduit en categorisch leeren.

Het comité was daarom van oordeel, dat deze leeringen niet in overeenstemming waren met de leer, welke door de Methodistische kerk beleiden wordt. Maar in aanmerking nemende het mysterieuze van de zaak, en de noodzakelijkheid om eenige vrijheid in deze toe te staan, en bedenkende dat Dr. Beet over het algemeen genomen, getrouw de Methodistische leer handhaafde, ried het comité aan, om in deze zaak geen verdere stappen te doen, op voorwaarde dat Dr. Beet op den kansel, hetgeen hij in zijn boek geleerd had, niet zou verkondigen. De conferentie nam dit aldus aan, maar voegde er een tweede voorwaarde aan toe, namelijk, dat Dr. Beet verder niets over het onderwerp zou publiceren zonder de toestemming der conferentie. Dr. Beet nam beide voorwaarden aan.

Maar nu was het de vraag of Dr. Beet professor in de theologie blijven zou. Men constateerde het feit, dat Dr. Beet zijn particuliere gedachte omtrent de eeuwige straffen nooit op den catheder gebracht had, en dat hij voornemens was dezelfde gedragwijze te volgen, indien hij werd herbenoemd. Toen men tot stemming overging, bleek het, dat Dr. Beet 329 stemmen op zich vereenigde, terwijl zijn mededinger, de heer Lokyer, er 235 verwierf.

Hiermede was eene quaestie, die in de laatste jaren de geesten had verdeeld, van de baan. Het resultaat was dus, dat de conferentie de leer van de eenigheid der hellestraffen handhaafde. Dr. Beet's twijfelingen in deze dragen wilde, maar beslist verbodt deze in zijn onderwijs of in zijn prediking te leeren.

Ofschoon ons deze handwijze niet goed toeschijnt, moeten wij toch erkennen, dat de Methodistische conferentie door haar besluit ten opzichte van Dr. Beet, beter de banier van de belijdenis harer kerk heeft opgehouden, dan de algemeene Synode der Vereenigde Vrije Schotische kerk, door haar besluit ten opzichte van Prof. Smith.

— De generale Synode der vereenigde vrije Schotische kerk.

Deze Synode was van 29 tot 29 Mei te Glasgow bijeen. Voor de tweede maal vergaderde men als vereenigde kerk. Uit het verslag der handelingen van genoemde vergadering blijkt, dat twintig predikanten en 25 a 26 gemeenten niet met de vereeniging medegingen. Deze gemeenten tellen 4150 toegelaten tot het H. Avondmaal, zoodat haar ziental op 10,000 kan geschat worden. Dit getal is niet groot, wanneer men weet, dat tot de vereenigde kerk thans nog 495,250 deelgerechtigden tot 'H. Eeren Avondmaal behooren. Des heest nauwelijks één procent de getroffen vereeniging voor onaanneemlijk verklaard.

De overvaardigheid van de leden der vrije Schotische kerk is groot; zij brachten in het jaar '91 de kolossale som van ruim dertien miljoen guldens voor kerkelijke doeleinden saam. Dus, als men het ziental op een miljoen schat, ruim 13 per hoofd. Welke kerk kan op zulke cijfers wijzen? Dit neemt niet weg, dat er in de vergadering op gewezen werd, dat er voor orgels in het afgeloopen jaar een som van drie a vier tonnen gouds werd uitgegeven, terwijl de kas voor de zending en de centrale kas voor de predikantstractementen minder inkomsten gehad hadden dan het vorige jaar.

Om te voorkomen dat de kerk in de centra der industrie door het vele verhuizen werd verzwakt, besloot men tot het stichten van 80 nieuwe parochies. Men meende, dat daarvoor in de eerste vijf jaren een som van drie miljoen guldens moest beschikbaar zijn.

De hoofdstad der vergadering was: eene aanklacht ester Synode uit het Hoogland, tegen den hoogeleeraar George Adam Smith. Deze professor heeft een boek geschreven over „de moderne critiek en de prediking over het Oude Testament“, waarin meeningen verhandeld worden, die in een provinciale Synode ontroering hadden gewerkt. De commissie diens namens de algemeene Synode de kerkelijke inrichtingen voor den dienst des Woords regelt, had den hoogeleeraar uitgenoodigd om zich over zekere punten nader te verklaren. Dr. Smith liet zich toen hierover volgenderwijze uit. „Ik houd het er voor, dat de moderne critiek, in plaats van den Christen te noodraken zijn geloof aan de Heilige Schriften op te geven, aan de voornaamste leeringen der religie vaster steunpunt geeft, dan de oude apologetiek. De God der eerste Israëlieten was naar mijne opvatting eene stamgodheid, en ofschoon zij deze alleen vereerden, geloofden zij toch vaak aan het bestaan van andere goden, en achtten zij dat andere volken gerechtigd waren tot het veroveren van andere goden. Toch is alleen Israël, uitgaande van hetzelfde niveau als de andere Semitische volken, tot een echt Monotheïsme (vereering van één God) geraakt, waaruit volgt, dat zij in waarheid eene openbaring Gods hebben ontvangen. Ik geloof, dat de negen eerste hoofdstukken van Genesis geen werkelijke geschiedenis verhalen, maar dat de openbaring de verhalen omtrent het ontstaan der wereld, mythen en legenden van de vroegste menschheid gebruikt heeft, om Israël zekere godsdienstige waarheden in te prenten: De schepping der wereld door één God, de goddelijke regering der natuur, de oordeelen Gods over de menschen. Ten opzichte van zekere verhalen betreffende de aartsaders, neem ik aan, dat zij het karakter dragen van een parabel (gelijkenis), maar ik ben niet tegenstaande overtuigd, dat Abraham een historisch persoon geweest is, wiens geestelijke ervaringen het fundament voor den godsdienst van Israël vormden. Ik geloof ook aan het historisch karakter van de verhalen over de Mozaïsche periode.“

Men liet hieruit, dat Prof. Smith sterk onder den invloed van de hedendaagsche Schriftcritiek staat. Toen zijn zaak in behandeling kwam, den 27sten Mei, woonden 3800 menschen, waaronder 800 leden der Synode, de vergadering bij; wel een bewijs met welk een belangstelling de loop der debatten gevolgd werd. De ambtgenooten van den aangeklaagde, Kidd, Orr, en zelf Dr. Rainy pleitten, dat men tegen Prof. Smith niet moest optreden, daar er hier vraagstukken behandeld werden, die niet door

een rechterlijke uitspraak konden worden beslist, en slechts weinig predikanten verlangden, dat een kerkrechtelijk proces tegen den aangeklaagde zou worden begonnen. Ook prof. Smith voerde het woord, om te doen uitkomen dat hij aan den Bijbel als de openbaring Gods aan de zondige menschheid geloofde. Hij zeide daarbij, dat beide Testamenten uit de zelfde Goddelijke hand komen en dat het nauwe ethische en historische verband tusschen deze beide onderdelen der Schrift een sterk bewijs was van zijn Goddelijken oorsprong. Het Oude Testament wordt van den aanvang tot het einde door den geest van Christus beziend en wij hebben daarin een groot aantal Profetiën, die niet alleen gewagen van een aardschen Messias, met eene staatkundige roeping, ofschoon ook dezen van beteekenis zijn, en in Christus vervuld werden.

Wij hebben daarin de voorspelling van de verschijning des onzienlijken Gods in menselijke vleesch, en in menselijke zwakheid, die aan den zedelijken strijd van zijn volk deelneemt en den vloek en den smaad van huane zonde draagt. De geschiedenis van het Goddelijke lijden, door de Profeten voorspeld en door Jezus vervuld, is datgene, wat aan de heilige Schriften hare blijvende en Goddelijke waarde geeft, niet naar onfeilbaarheid, of de een of andere inspiratietheorie, al zijn die oud of nieuw. Deze schriften alleen verhalen de historie van de strijdende en verdragende liefde Gods, die daarboven in den hemel van eeuwigheid heerscheerde, in den persoon van Jezus Christus midden onder onze verzokkingen en krankheden gekomen is, om onze smarten op zich te nemen en om tenslotte, naar het woord van Petrus, onze zonden met zijn lichaam op het hout te dragen. Zoo ongeveer sprak Dr. Smith, en ofschoon het ons Gereformeerden voorkomt, dat deze hoogeleeraar zich door deze woorden deed kennen als iemand, wiens belijdenis lijnrecht tegenover het geloof der gemeente staat, toch kon hij in de oogen der meerderheid genade vinden.

Na een levendig debat, dat 6 uren duurde, werd met 534 tegen 363 stemmen een resolutie aangenomen, waarbij de Synode uitsprak, dat het plicht der kerk niet was, over het onlangs uitgegeven boek van Prof. Smith een kerkelijk proces te beginnen, zonder dat echter de Generale Synode door deze beslissing de door den hoogeleeraar verkondigde meeningen voor hare rekening wilde nemen. De Synode sprak haar onwankelbaren eerbied uit voor het geschreven Woord, als het levende orakel, door hetwelk de stem Gods aan zijne kinderen tot leerling, vertroosting en vermaning uitgaat. Daar zij zich niet gevoelen voelt, zich uit te spreken over de vraagstukken, die thans aan de orde zijn, dan alleen wanneer het belang der Christelijke waarheid dit kennelijk zou eischen, noodigde zij predikanten en professoren die zich niet deze vraagstukken bezig hielden, uit, daarvoor zorg te dragen, dat in hunne geschriften de eerbied voor de Heilige Schrift duidelijk aan den dag trad, en bij hunne uitingen rekening te houden met de gevoelens, welke tot hertoe met het geloovig gebruik van den Bijbel in den geest van ons kerkelijk volk, gepaard gaan. Tenslotte erkent de Synode, dat de vraagstukken omtrent oorsprong en geschiedenis der bijbelboeken, die sedert een reeks van jaren door geleerden behandeld zijn, verwarring en bezorgdheid bij vele Christenen veroorzaakt. Daarom vermaant zij haar geloofsgenooten, zich niet zoo spoedig door datgene wat zij hooren aangaande beschouwingen omtrent den Bijbel, van haar stuk te laten brengen; de uitgesproken meeningen worden mettertijd wel gewogen, beoordeeld en op hun juiste waarde geschat. Over alle veranderingen in de menschelijke meening troont en heerscht God, en zijn woord blijft het gras verdort, de bloem valt af, maar het woord des Heeren blijft in eeuwigheid.

Aldus ongeveer de resolutie der Generale Synode; en het schijnt, dat daarmede de zaak Smith voorloopig van de baan is. Voor een twintigtal jaren werd Prof. Robertson Smith om dergelijke gevoelens als nu Prof. Smith uitgesproken had, door de Generale Synode afgezet; maar wij mogen ook niet over 't hoofd zien dat, vóór Robertson zijn afscheid kreeg, zijne uitingen over het Oude Testament reeds verschillende malen op de Algemeene Synode van de Vrije Schotische kerk ter sprake waren gebracht. Ook is het ons een oorzaak van vreemde, dat bovenstaande resolutie niet met eene overgrote meerderheid werd aangenomen.

Op deze vergadering kwam weder het vraagstuk van de vereeniging van alle Presbyterianen ter sprake. Er is toch in Schotland nog een Presbyteriaansche Staatskerk. De voorzitter der Synode betogde, dat, wanneer er slechts eene vrije, nationale Presbyteriaansche Kerk in Schotland gevonden werd, men 200 gemeenten kon vereenigen, en 200 predikantsplaatsen opgeven zouden kunnen worden, waardoor jaarlijks 18 tonnen gouds bespaard konden worden, welk geld dan voor andere doeleinden te gebruiken was. Bij de debatten werd echter uitgesproken, dat aan vereeniging met de Presb. Staatskerk niet te denken viel, zoolang zij eene Staatskerk bleef. Zelfs kon een voorgestelde resolutie, waarbij aanbevolen werd vriendschappelijke betrekkingen met de Staatskerk aan te knopen, geen meerderheid vinden. In de debatten, ook bij benoeming van een nieuwen rector aan het College te Glasgow, kwam duidelijk uit, dat er twee stroomingen in de vereenigde kerk te onderscheiden zijn, n.l. die van de aanhangers der voormalige Vrije Schotische kerk, en die der Geunleerde Presbyteriaansche. Tout comme chez nous.

Amerika. Uit de algemeene Synode van de Duitsche Gereformeerden, gehouden te Baltimore.

De Algemeene Synode van de Duitsche Gereformeerde kerk vergaderde van 21—28 Mei. De vergadering hield zich voornamelijk bezig met de Zending. Men besloot echter ook eene nieuwe poging te wagen ten einde tot een betere kerkorde te komen; waarom neemt men de Donsche kerkenordering niet aan? Het verzoek van eene Classis, inzake de 80ste vraag en het antwoord (handelende over de mis) in den Heidelbergschen Catechismus werd kort weg van de hand gewezen. Daar sommige leden der Synode niet ingenomen waren met de prediking van Gerhard von Reading, omdat deze daarin te kennen had gegeven, dat hij eene Christelijk opgevatte evolutietheorie huldigde, en ingenomen was met het resultaat van de zoogenaamde hoogere critiek, sprak men het uit, dat een preek, die voor de Synode werd gehouden, niet te beschouwen is als een officiële verklaring van de leeropvattingen der Gereformeerde kerk. Het komt ons voor, dat men zich van de bezwaren der broeders wel wat al te lichtvaardig heeft afgemaakt.

De eerste Synode der Duitsch-Gereformeerde kerk werd 151 jaren geleden gehouden, en bestond uit 31 afgevaardigden, waaronder vier

predikanten; de jongste Synode was samen-gesteld uit 200 afgevaardigden.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN DREIGEND GEVAAR.

XL.

Met moed en op God vertrouwend was Heinrich, als gezegd, zijn werk in de Russische hoofdstad begonnen.

Zijn kennis van de taal kwam hem nu te pas, en 't bleek thans hoe goed het was dat hij zich in die taal had geoefend, al had dan ook de juffer er een beetje last van gehad.

Voor de patroons, de heeren Schröder, bleek onze Heinrich als agent al even bruikbaar, als zijn vroegere betrekking. Het gelukte hem zeer voordeelige overeenkomsten te sluiten en voor de vele zaken, waarin zijn patroons handelden, goeden afrek te vinden. Reeds na een half jaar ging het zoo goed dat de heeren Schröder, uit eigen beweging, de jaarwedde van hun agent aanmerkelijk verhoogden. Deze van zijn kant werkte ijverig om de zaken al meer uit te breiden. Zoo dienden heer en ondergeschikte elkander op de rechte wijs, heel anders dan men tegenwoordig 't zoo vaak ziet, dat ze als grimmige dieren tegenover elkaar staan. Dat is niet wat de Heere God wil, die ons niet leert dat wij onze meerdere als vijand te beschouwen of onze mindere slechts ten onzen bate te gebruiken hebben. Boaz zei tot zijn maaiers: „De Heere zij met u“ en zij antwoordden: „De Heere zegene u.“ Zoo moet het zijn en gaat het goed.

Een tijdlang had Schliemann alzoou trouw en eerlijk en met goed gevolg zaken voor zijn heeren gedaan, toen een gedachte bij hem opkwam, die in nauw verband stond met zijn verdere plannen. Immers hoeveel andere dingen hij ook aan het hoofd had, Griekenland en Troye en het opgravingplan vergat hij niet. Vast stond bij hem, zoo eenigzins mogelijk, nog eens naar Troye te gaan. Doch daarvoor moest hij geheel onafhankelijk man zijn, en over heel wat geld kunnen beschikken.

Daartoe nu meende hij 't best te kunnen komen, door zelf als koopman op te treden. Hij sprak er over met de heeren Schröder. Dezen speet het wel een trouwen agent te moeten missen. Doch eenzijdig had hij veel voor hen gedaan, kon een tweede nu 't werk best voortzetten en was die wel te Petersburg te vinden, anderszins was hetgeen Schliemann wenschte zeer natuurlijk. Zoo scheidden ze dan als vrienden en begon de man, die als een arme schipbreukeling te Amsterdam was beland, thans zijn eigen zaken als koopman te Petersburg. Zoover had hij het, naar 's Heeren bestel, mogen brengen.

Zoals ik reeds zei, bleef Schliemann, al was hij met hart en ziel koopman, toch zijn voornemen in gedachten houden. Hij ging voort met talen leeren en oefende zich ook jeverig in het oud Grieksch, dat er anders uitziet dan het Grieksch dat nu te Athene gebruikt wordt. In het eerstbedoelde Grieksch zijn de boeken geschreven van Homerus en anderen, die handelen over de dingen, waarin Schliemann zoo groot belang stelde. Hij begreep ter ocht dat hij de kennis der oude taal noodig had, wilde hij slagen.

Koopman en geleerde te wezen, gaat in den regel niet samen. Schliemann — er zijn meer voorbeelden — heeft echter bewezen, dat het mogelijk is.

Drie jaren nadat onze vriend zijn eigen zaken begonnen was, zag hij zich reeds in het bezit van een vermogen van ongeveer honderdduizend gulden. 't Was eerlijk erworven, al zou de wereld hebben kunnen zeggen, dat het geluk den jongen koopman had gediend. Wij echter weten dat niet het blind „geluk“ — 't welk niets is — maar de Heere God ook over voortgeenspoed in aardische dingen beslist.

De herfst was aangebroken. Een groote lading verhuut was door Schliemann besteld en zou uit Memel in Oost Pruisen naar Petersburg worden verscheept.

Doch wat gebeurde?

Den 4en October breekt te Memel een felle brand uit, in de nabijheid der pakhuizen waar koopmansgoederen uit alle oorden der wereld liggen. Snel grepen de vlammen in 't rond; een aantal woonhuizen lagen weldra in de asch en toen sloeg het vuur over op de pakhuizen. Alle krachten werden ingespannen om de vuurgloed te doven. Maar aanvankelijk vergeefs. Hoog stegen de vlammen en telkens dreef de wind den vonkenregen verder, die weder huizen in den brand zette. Heel den nacht woelden de vlammen. Eindelijk tegen den morgen werd men het vuur in zoover meester, dat het althans tot een bepaalde kring was beperkt.

Maar daar binnen was dan ook alles als 't ware een rookende puinhoop. Bijna niets was gespaard gebleven. Rookende muren en verkoolden balken nog slechts wezen de plekken aan waar een dag te voren honderden woonden en schatten lagen opgestapeld.

Met groote bezorgdheid vernam Schliemann wat er geschied was. Een niet gering deel van zijn vermogen had hij in een lading verhuut gestoken en de vrees was niet ongegrond dat alles zou verloren zijn. Wel pleegt men tegen dergelijke ongevallen zich te verzekeren, doch 't zij dat dit verzuimd was of om een of andere reden ondoenlijk, — de goederen waren niet verzekerd en heel de schade, als die er was, kwam voor des koopmans rekening.

HUTJE MET MUTJE.

Een geacht lezer zendt ons het volgende dat we gaarne opnemmen:

Zoover mijne kennis van dialecten strekt moet de verklaring van de uitdrukking „'t hutje met 't mutje“ gezocht worden in het Overrijnsch landsdialect. Daar luidt het: „'t hutten met 't muttjen“, wat in gewoon Hollandsche uitspraak is: „'t hutje met de oude zeug“ (moedervarken). 't Zou dus beteekenen: niet 't hok te verkopen zonder 't varken, dat dan geen plaats meer zou hebben. Dus in de beteekenis: „'t een met 't ander“ (maar juist nog niet „iets dat waar deloos is“) maar „dat eigenlijk bij elkander moet blijven“, ligt het eigenaardige dezer zeggwijze. 't Misschien kan u deze uitlegging interesseeren of den lezers der *Heruit*, die de „vragenrubriek“ gaarne nazien. Dit geeft mij vrijmoedigheid om ze naast uw verklaring te geven.

Met alle achting

L. G. G. v. d. m.

AAN VRAGERS.

In het boek van den profet Daniel wordt gesproken van een harigen bok en een ram,

1) Iets eigenaardigs is, dat men dit zeggen niet ontcijfen kan.